

Супрунова І.В.

кандидат економічних наук, доцент,

Державний університет «Житомирська політехніка»

ВПЛИВ ТІНЬОВОЇ ЕКОНОМІКИ НА ІНВЕСТИЦІЙНУ ПОЛІТИКУ УКРАЇНИ

З кожним роком Україна стає все більш привабливою для інвесторів, забезпечуючи доступ до величезного ринку збуту з понад 42 мільйонами споживачів. У порівнянні з розвиненими країнами нижчі не лише витрати на робочу силу, але й сировина та інші матеріали, зокрема – електроенергія та вода. Створення сприятливого інвестиційного клімату в Україні є однією із найважливіших умов залучення інвестицій і подальшого економічного зростання країни. Політика регулювання та заохочення іноземних інвесторів до України вимагає вдосконалення, адже існують певні проблеми, а саме політична нестабільність в країні, стан гібридної війни, недосконалість місцевого законодавства та податкової системи, а також високий рівень тінізації економічних відносин.

Однак, незважаючи на всі ці негативні фактори, багато іноземних компаній успішно працюють в Україні, демонструючи високі фінансові результати, яких навряд чи можна досягти в країнах з розвинутою економікою та жорсткою конкуренцією.

З 2020 року Національним банком України удосконалено статистику прямих іноземних інвестицій (ПІІ), зокрема, до обліку ПІІ враховано реінвестування доходів нефінансових корпорацій та додатково здійснено вдосконалення статистики запасів ПІІ. Це дало змогу підвищити цілісне відображення усіх операцій прямих іноземних інвестицій та порівнювати дані платіжного балансу України з іншими країнами без додаткових уточнень. Прямі інвестиції в Україну за оновленою методикою відображені на рис. 1.

Потрібно зазначити, що Україна володіє величезним потенціалом для залучення інвестицій. Цьому сприяють багаті природні ресурси, вигідне географічне розташування та сприятливі природні умови України. Перспективними галузями для інвестування могли б стати сільськогосподарський, туристичний, металургійний та енергетичний сектори, галузь ІТ технологій, фармацевтична та космічна галузі.

Проте, ситуація обтяжена складною політичною ситуацією, високим рівнем корупції та тінізації економічної діяльності, недостатнім розвитком вітчизняних умов розвинутого ринку з усіма його правовими та фінансовими інструментами. Хоча українське законодавство забезпечує іноземним інвесторам високий рівень захисту, проте суттєвим недоліком є нерозвиненість місцевого законодавства, що заважає іноземним компаніям використовувати юридичні та фінансові інструменти, які доступні на розвинутих ринках. Наприклад, в Україні відсутній ринок деривативів та ефективні механізми хеджування валютного ризику.

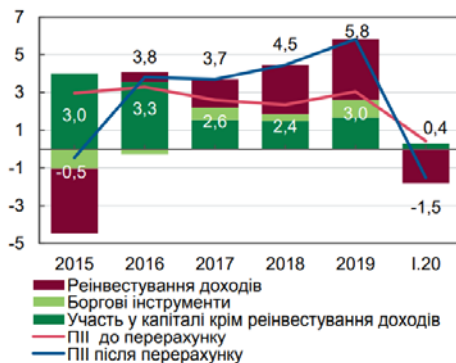

Рис. 1. Прямі інвестиції в Україну, млрд. дол. США [1]

На сьогодні потік іноземних інвестицій в Україну вкрай сповільнений. Однак головною причиною цього є не лише згадані вище негативні фактори, а й важка економічна та фінансова ситуація у світі пов'язана з поширенням пандемії COVID-19. Потенційні інвестори зараз зосереджуються на добре розвинутих ринках, щоб не ризикувати на ринках, що розвиваються. Якщо розглядати можливість інвестиції в Україну чи в країну ЄС, швидше за все виберуть другий варіант через менші ризики та передбачувану перспективу, незалежно від значно вищої рентабельності інвестицій в Україні.

В такій ситуації значно актуалізується проведення обґрунтованої державної інвестиційної політики в контексті забезпечення державної безпеки, а відповідно і налагодження дієвого контролю та нагляду.

Практично всі органи державного управління в тій чи іншій мірі вимушені стикатися з проблемами тіньової економіки. Її попередження та боротьба з її проявами в області забезпечення економічної безпеки в частині проведення ефективної та обґрунтованої інвестиційної політики ведеться контролюючими органами в економічній області разом із правоохоронними органами і прокуратурою. Варто відмітити, що лише спільна ефективна та злагоджена діяльність даних органів може обмежити тіньову діяльність, яка здійснює негативний вплив на стан інвестиційного клімату в Україні. Державний контроль і нагляд за недопущенням фінансових маніпуляцій, попередженням легалізації (відмивання) доходів, одержаних злочинним шляхом є важливим завданням забезпечення інвестиційної політики в інтересах економічного розвитку країни.

Державний контроль є важливим організаційно-економічним механізмом управління та забезпечення сприятливої інвестиційної ситуації в Україні. Він надає можливість виявити недоліки в напрямі забезпечення державної безпеки і виявити існуючі конкретні загрози, визначити можливі шляхи їх уникнення, покарати винних і знизити інвестиційні ризики.

Список використаних джерел:

1. Удосконалення статистики прямих іноземних інвестицій (ПІІ): передавання Національному банку функції публікації даних та врахування реінвестованих доходів реального сектору / Національний банк України. – 2020. – [Електронний ресурс]. – Режим доступу: https://bank.gov.ua/ua/file/download?file=FDI_pr_2020-06-26.pdf